

KÖZPONTI
STATISZTIKAI
HIVATAL

GYŐR-MOSON- SOPRON MEGYE SZÁMOKBAN

2013

Tartalom

Főbb jellemzők	2
1. Népeség, népmozgalom.	4
2. Munkaerőpiac.	6
3. Egészségügy, baleset	8
4. Szociális ellátás	10
5. Oktatás, kultúra.	12
6. GDP, kutatás-fejlesztés	14
7. Gazdasági szervezetek, beruházás	16
8. Mezőgazdaság.	18
9. Ipar, építőipar	20
10. Lakás	22
11. Turizmus, kereskedelem, vendéglátás	24
12. Környezet, infrastruktúra	26
Győr-Moson-Sopron megyei portré	28
Adottságok	28
Társadalom	29
Gazdaság	32
Kiemelt értékeink.	39
Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete	39
Fertő kultúrtáj.	43

Jelmagyarázat

- A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
- 0 A mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.
- .. Az adat nem ismeretes.
- + Előzetes adat.
- ... Nem közölhető adat.

Megjegyzések

- A 2013. évi adatok általában előzetesek.
- A kiadványban felhasznált adatok csoportosítása mindig az adott év január 1-jei állapotának megfelelő területi beosztás szerint történt.
- A részadatok összegei a kerekítések miatt eltérhetnek az összesen adatoktól.
- A százalék- és viszonyszámok kiszámítása kerekítés nélküli adatok alapján történt.
- A módszertani információk és a fogalmak magyarázata megtalálható a Központi Statisztikai Hivatal honlapján.

		Győr-Moson-Sopron megye	
BP	Budapest	Megyeszékhely	Győr
BÁ	Bács-Kiskun	Terület, km ²	4 208
BA	Baranya	Települések száma ^{a)}	183
		Ebből: város ^{a)}	12
BÉ	Békés	Népesség, ezer fő ^{a)}	450
		Városi népesség aránya, % ^{a)}	60,1
BO	Borsod-Abaúj-Zemplén	Népsűrűség, fő/km ²	107
CS	Csongrád	Foglalkoztatási arány, % ^{b)}	56,3
		Munkanélküliségi ráta, % ^{b)}	5,8
FE	Fejér	Alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete, forint ^{b)}	154 029
GY	Győr-Moson-Sopron	Öregségi átlagnyugdíj, forint ^{a)}	114 198
		Tízezer lakosra jutó működő kórházi ágy ^{b)}	71
HA	Hajdú-Bihar	Középiskolai tanulók száma a nappali oktatásban, fő ^{b)}	18 477
HE	Heves	Felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevők száma, fő ^{b) c)}	10 727
JÁ	Jász-Nagykun-Szolnok	Egy főre jutó GDP, ezer forint ^{d)}	3 442
KO	Komárom-Esztergom	A kutatás-fejlesztés ráfordításai a GDP százalékában ^{d)}	0,75
NÓ	Nógrád	Ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma ^{e)}	156
		Egy főre jutó beruházás, ezer forint ^{d)}	920
PE	Pest	Termőterület, ezer hektár ^{f)}	348
SO	Somogy	Egy főre jutó ipari termelés, ezer forint ^{b)}	5 859
SZ	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Tízezer lakosra jutó épített lakás ^{b)}	21
		Kereskedelmi szálláshelyen eltöltött vendégéjszaka, ezer ^{b)}	1 073
TO	Tolna	Ezer lakosra jutó személygépkocsi ^{e)}	343
VA	Vas	Ezer lakosra jutó internet-előfizetés ^{b)}	253
VE	Veszprém	Autópályák, autóutak, km ^{b)}	94
		Működtetett vasútvonalak, km ^{d)}	407
ZA	Zala		

a) 2014. január 1-jei adat.

b) 2013. évi adat.

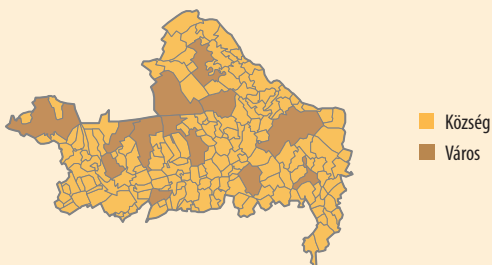
c) A megyében állandó lakóhellyel rendelkezők adata.

d) 2012. évi adat.

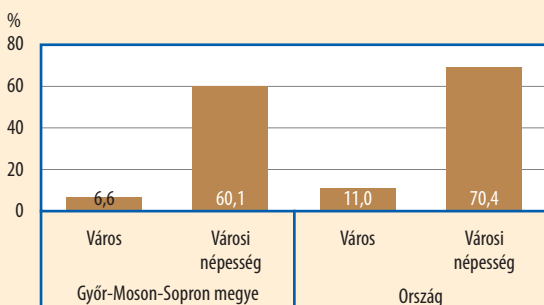
e) 2013. december 31-ei adat.

f) 2013. május 31-ei adat.

1. ábra A megye települései, 2014. január 1.

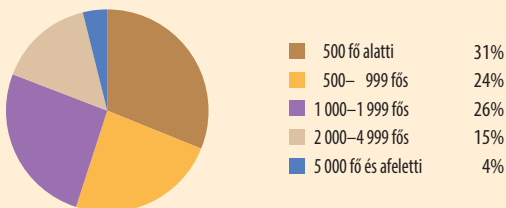

2. ábra A városok és a városi népesség aránya, 2014. január 1.

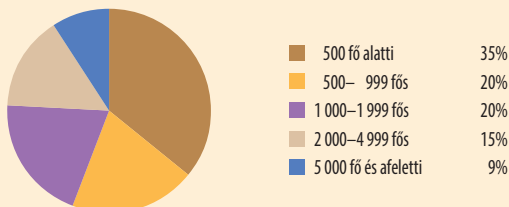

3. ábra A települések megoszlása népességnagyság-kategóriák szerint, 2013. január 1.

Győr-Moson-Sopron megye

Ország

1. Népeség, népmozgalom

1.1. tábla A lakónépeség* alakulása és a főbb népmozgalmi események

Megnevezés	2011	2012	2013
Lakónépeség, január 1., ezer fő			
Férfi	217	215	217
Nő	233	230	231
Összesen	450	445	448
Ebből:			
megyeszékhelyen	131	128	129
többi városban	138	136	137
községekben	180	181	182
A lakónépeség korösszetétele, január 1., %			
14 évesek és fiatalabbak	14	14	14
15–64 évesek	70	70	69
65 évesek és idősebbek	16	16	16
Főbb népmozgalmi adatok			
Élvezületés, fő	3 881	4 002	3 815
Halálozás, fő	5 340	5 447	5 440
Házasságkötés, eset	1 774	1 812	1 779
Belföldi vándorlási különbözet, fő	2 596	3 398	3 029

1.2. tábla A születéskor várható átlagos élettartam

(év)			
Nem	1990	2001	2012
Férfi	66,81	69,48	71,95
Nő	75,02	78,04	78,71

1.3. tábla Átlagéletkor

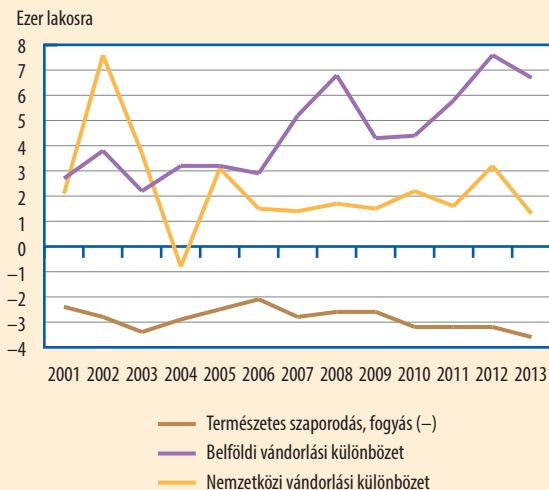
(év)			
Nem	1990	2001	2013
Férfi	35,0	37,1	39,4
Nő	38,1	40,6	43,0

* A 2011. január 1-jei lakónépeség a 2001. évi népszámlálás alapján, a 2012. és 2013. január 1-jei lakónépeség a 2011. évi népszámlálás alapján továbbvezetett adat.

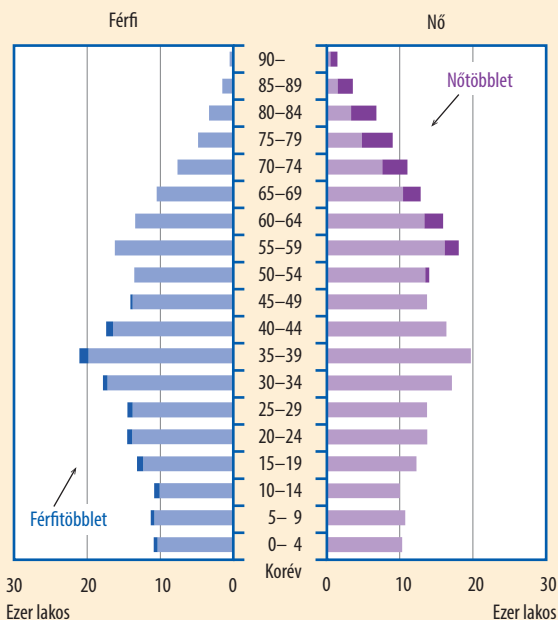
1. Ezer lakosra jutó természetes fogyás, 2013

(‰)

1.1. ábra A népességszámot alakító népmozgalmi események arányszámai

1.2. ábra A népesség száma nem és életkor szerint, 2013. január 1.

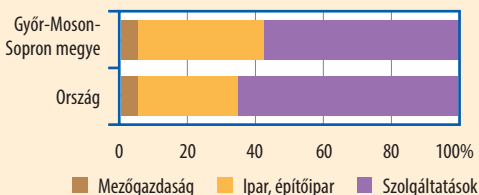

2.1. tábla A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása*

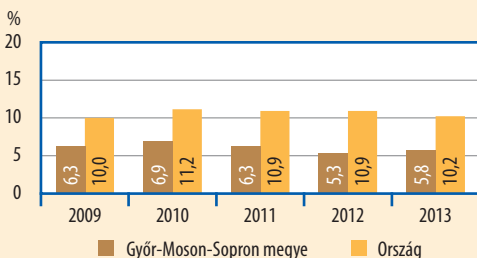
Megnevezés	2011	2012	2013
Foglalkoztatott, ezer fő	187,4	194,5	197,7
Ebből:			
középfokú végzettségű	131,2	131,8	138,6
diplomás	36,3	40,4	40,0
férfi	105,5	104,6	107,2
Munkanélküli, ezer fő	12,5	10,8	12,2
Ebből:			
legalább egy éve munkát keres ^{a)}	6,6	3,3	4,3
férfi	5,7	5,6	6,4
Gazdaságilag nem aktív, ezer fő	148,6	144,7	141,1
Ebből:			
szeretne dolgozni	8,2	8,5	9,6
nappali tagozatos tanuló	35,9	32,3	30,4
Aktivitási arány, %	57,4	58,7	59,8
Foglalkoztatási arány, %	53,8	55,6	56,3
Munkanélküliségi ráta, %	6,3	5,3	5,8

a) Az alacsony mintaelemszám miatt az 5,0 alatti értékek fenntartással kezelendők.

2.1. ábra A foglalkoztatottak megoszlása összevont nemzetgazdasági ágak szerint, 2013*

2.2. ábra A 15–74 éves népesség munkanélküliségi rátája*

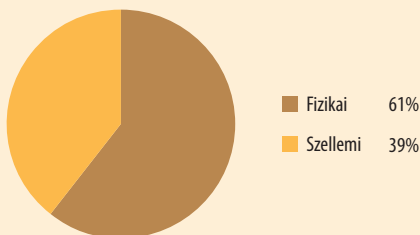
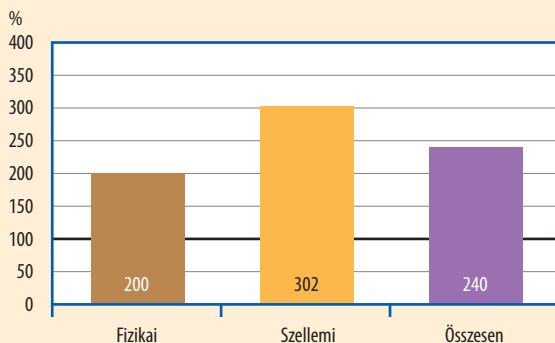
* A KSH munkaerő-felmérése alapján.

2. A 15–74 éves népesség foglalkoztatási aránya, 2013

(%)

2.2. tábla Havi bruttó átlagkereset állománycsoportok szerint*

Állománycsoport	2011	2012	2013
Forint/hó			
Fizikai foglalkozású	169 010	187 361	195 758
Szellemi foglalkozású	262 772	281 821	296 281
Összesen	206 187	224 730	235 158
Előző év=100,0			
Fizikai foglalkozású	108,2	110,9	104,5
Szellemi foglalkozású	104,9	107,2	105,1
Összesen	106,5	109,0	104,6

2.3. ábra A teljes munkaidőben alkalmazásban állók számának megoszlása állománycsoportonként, 2013***2.4. ábra** A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a minimálbér százalékában állománycsoportonként, 2013*

* Az évközi intézményi munkaügyi-statisztikai adatgyűjtési rendszer alapján.

3.1. tábla Háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátottság

Megnevezés	2000	2011	2012
Háziiorvos és házi gyermekorvos összesen	273	266	267
Egy háziiorvosra és házi gyermekorvosra jutó lakos, fő	1 591	1 699	1 679
Egy háziiorvosra jutó betegforgalom	10 545	12 278	12 441
Egy házi gyermekorvosra jutó betegforgalom ^{a)}	6 448	7 029	6 816

^{a)} Tanácsadás nélkül.

3.2. tábla Fekvőbeteg-ellátás

Megnevezés	2000	2012	2013
Működő kórházi ágyak száma	3 663	3 185	3 195
Működő kórházi ágyak tízezer lakosra jutó száma	86	71	71
Elbocsátott betegek száma, ezer	99	91	92
Ápolás átlagos tartama, nap	10	10	10
Ágykihasználás, %	72	78	79
Egynapos kórházi ellátás, ezer eset	..	7	8

3.3. tábla A járóbeteg-szakellátás leglátogatottabb rendeléseinek főbb adatai, 2012* (ezer)

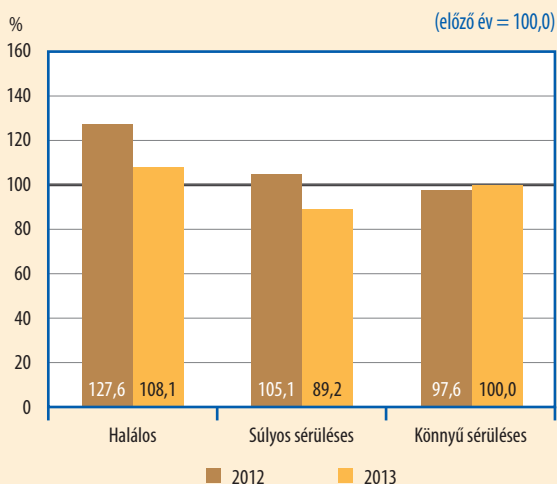
Megnevezés	Megjelenési eset	Beavatkozás	Teljesített szakorvosi munkaóra
Belgyógyászat	110	267	40
Sebészet	95	213	19
Képalkotó diagnosztika	245	544	50
Laboratóriumi diagnosztika	405	5 398	9
Fizioterápia	258	858	4
Reumatológia	72	200	23
Tüdőgyógyászat	84	171	24
Fül-, orr-, gégegyógyászat	70	189	17
Szemészet	72	215	19

* A MÁV adataival együtt. Az adatok csak a magyar biztosítás alapján végzett ellátásokat tartalmazzák.

3. A balesetet szenvedett személyek számának változása 2012 és 2013 között (%)

3.4. tábla Személy sérüléses közúti közlekedési balesetek és a balesetet szenvedett személyek

Megnevezés	2000	2012	2013
Balesetek			
Halálos	68	37	40
Súlyos sérüléses	348	286	255
Könnyű sérüléses	506	521	521
Összesen	922	844	816
Balesetet szenvedett személyek			
Meghalt	81	42	45
Súlyosan megsérült	436	327	314
Könnyen megsérült	795	782	804
Összesen	1 312	1 151	1 163

3.1. ábra A közlekedési balesetek számának alakulása**3.5. tábla Munkabalesetek**

Megnevezés	2000	2012	2013
Összesen	1 981	1 214	1 392
Ebből:			
halálos	15	2	5
csonkulásos	27	13	20
súlyos	22	6	16

4.1. tábla A nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők, január

Megnevezés	2012	2013	2014
Ellátottak száma, fő			
Összesen	122 912	121 578	118 774
Ebből:			
öregségi nyugdíj	85 406	87 600	89 496
megváltozott munkaképességűeknek járó ellátás	16 787	15 954	15 310
Havi teljes ellátás átlagos összege, forint/fő			
Összesen	95 169	102 558	105 289
Ebből:			
öregségi nyugdíj	102 901	111 011	114 198
megváltozott munkaképességűeknek járó ellátás	70 464	74 156	73 696

4.2. tábla Bölcsődei ellátás, december 31.

Megnevezés	2011	2012	2013
Működő bölcsőde	37	41	43
Működő férőhely	1 481	1 575	1 613
Kisgyermeknevelő	302	321	330

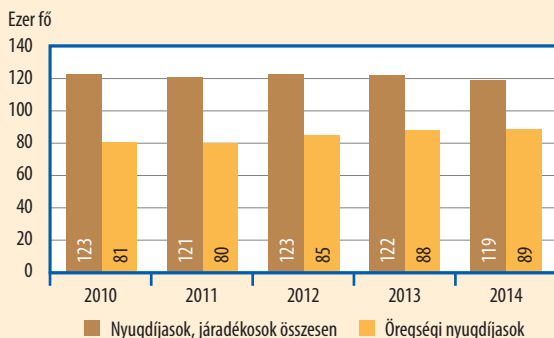
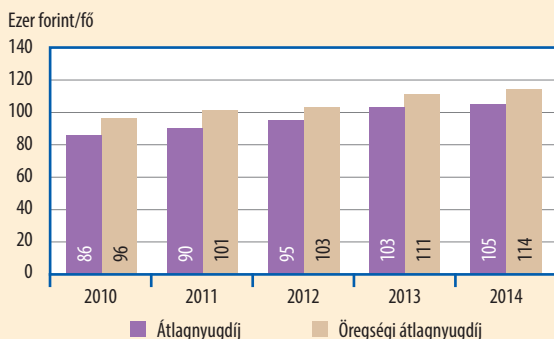
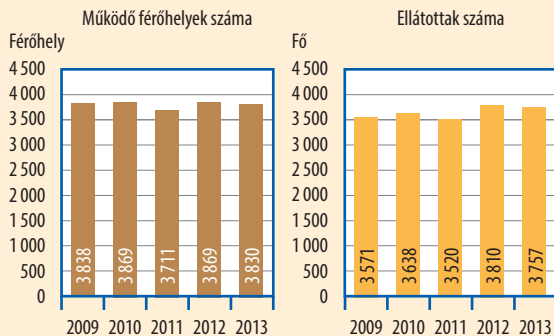
4.3. tábla Alap- és nappali ellátásban részesülők

Megnevezés	2011	2012	2013
Idősek nappali ellátása	784	714	692
Szociális étkeztetés	5 755	5 281	4 913
Házi segítségnyújtás	2 111	2 974	2 907

4.4. tábla Gyermekvédelmi szakellátásban részesülők

Megnevezés	2011	2012	2013
Gyermekotthonban nevelt kiskorú	269	277	255
Nevelőszülőnél nevelt kiskorú	124	140	140
Ápolást, gondozást nyújtó intézményben nevelt kiskorú	6	7	7
18 éves és idősebb gondozott	79	69	69
Összesen	478	493	471

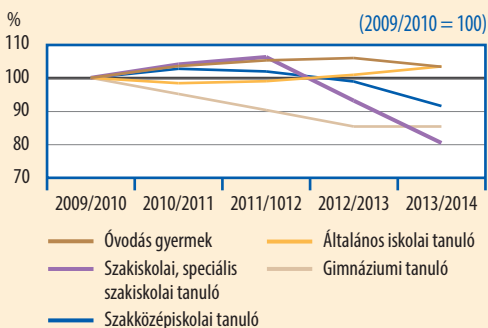
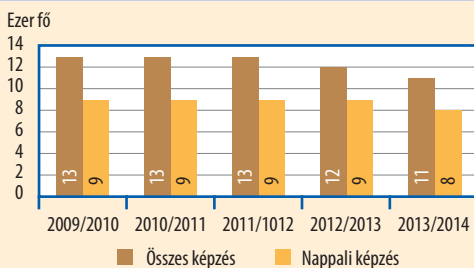
4. Öregségi nyugdíjasok a népesség százalékában, 2014. január

4.1. ábra A nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma, január***4.2. ábra** Átlagnyugdíjak, január***4.3. ábra** A tartós és az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények főbb adatai

* A nyugdíjrendszer 2012. évi átalakítása miatt a 2012 előtti és utáni időszak adatainak összehasonlíthatósága erősen korlátozott.

5.1. tábla A köznevelési intézmények főbb adatai a nappali oktatásban, 2013/2014

Intézmény	Feladat- ellátási hely	Gyermek, tanuló	Egy gyermek- csoportra/ osztályra	Egy pedagógus- ra
			jutó gyermek, tanuló	
Óvoda	231	15 249	22	10
Általános iskola	187	33 471	20	10
Szakiskola, speciális szakiskola	33	5 283	21	11
Gimnázium	34	7 520	27	11
Szakközépiskola	46	10 957	27	11

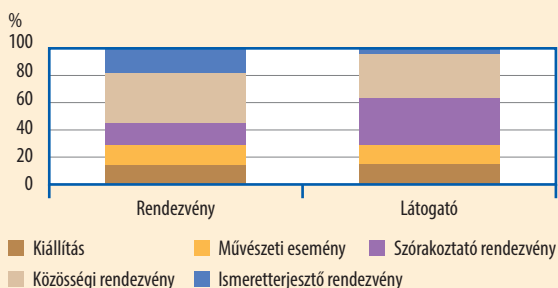
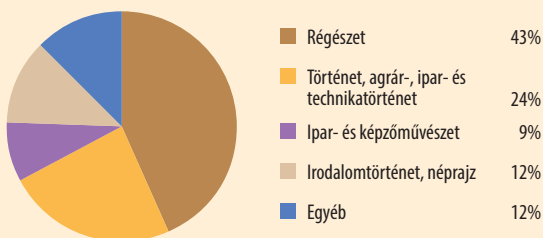
5.1. ábra Óvodai nevelésben, iskolai oktatásban részesülők a nappali oktatásban

5.2. ábra A felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevő hallgatók száma*

* A megyében állandó lakóhellyel rendelkezők. A főiskolai szintű, az egyetemi szintű és az osztatlan képzésben részt vevőkkel együtt.

5. Az ezer lakosra jutó általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban, 2013/2014

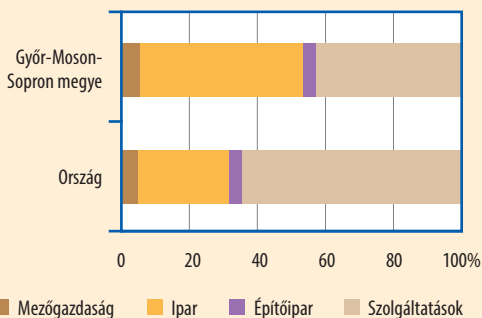
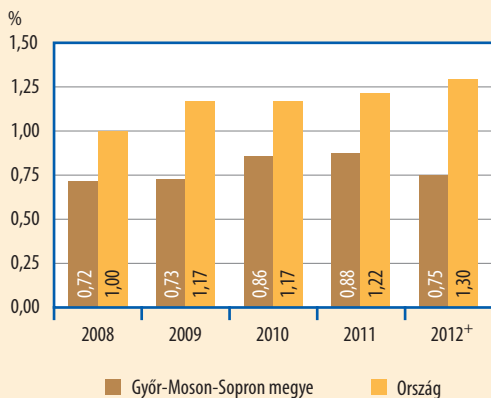
5.2. tábla A kulturális intézmények főbb adatai

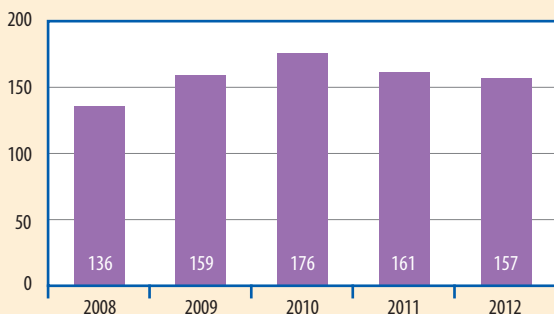
Megnevezés	2011	2012	2013
Közművelődési intézmények			
Száma	89	83	136
Rendezvények száma	3 289	4 711	5 716
Látogatók száma, ezer	624	660	784
Muzeális intézmények			
Száma	37	36	41
Kiállítások száma	181	172	167
Látogatók száma, ezer	311	319	353
Települési könyvtárak			
Szolgáltatóhelyek száma	220	194	189
Beiratkozott olvasók száma, ezer	63	62	55
Könyvtári egységek száma, ezer	2 146	2 169	1 999
Kölcsönzött könyvtári egységek száma, ezer	1 239	1 102	983

5.3. ábra Közművelődési intézmények rendezvényeinek és látogatóinak megoszlása, 2013**5.4. ábra** A múzeumok leltározott tárgyi állományának megoszlása gyűjtemények szerint, 2013

6.1. tábla A bruttó hazai termék alakulása

Megnevezés	2000	2005	2011	2012 ⁺
GDP piaci beszerzési áron, milliárd forint	735	1 070	1 539	1 537
Egy főre jutó GDP				
Ezer forint	1 693	2 428	3 414	3 442
Az országos átlag százalékában	132	111	123	122

6.1. ábra A bruttó hozzáadott érték megoszlása
főbb nemzetgazdasági ágak szerint, 2012⁺6.2. ábra A kutatás-fejlesztés ráfordításai
a GDP százalékában6. Egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson az EU-27 átlagának százalékában, 2012⁺

6.3. ábra A kutató-fejlesztő helyek száma**6.4. ábra** A kutató-fejlesztő helyek számának megoszlása szektorok szerint, 2012**6.2. tábla** A kutató-fejlesztő helyeken dolgozók létszáma

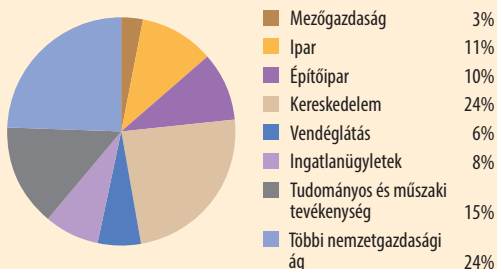
Megnevezés	2010	2011	2012
Tényleges létszám	2 281	2 314	1 964
Ebből: kutató-fejlesztő	1 557	1 476	1 295
segédszemélyzet	334	468	416
Az MTA tagja és a tudomány doktora vagy kandidátusa, PhD-, DLA-fokozattal rendelkező	538	526	460
Számított létszám ^{a)}	1 144	1 093	1 149
Ebből: kutató-fejlesztő	829	733	757
segédszemélyzet	198	247	256

^{a)} A kutatásra, kísérleti fejlesztésre fordított munkaidő arányában teljes munkaidejű dolgozókra átszámított adatok.

7.1. tábla A regisztrált gazdasági szervezetek száma, december 31.

Megnevezés	2011	2012	2013
Társas vállalkozás	20 744	20 868	20 720
Ebből:			
korlátolt felelősségű társaság	13 626	14 175	14 408
részvénytársaság	134	141	145
betéti társaság	6 283	5 869	5 491
Önálló vállalkozó	48 390	48 462	49 302
Ebből:			
főfoglalkozású	16 595	16 345	16 565
mellékfoglalkozású	21 616	22 131	22 811
Vállalkozás összesen	69 134	69 330	70 022
Nonprofit szervezet	5 582	5 622	5 672
Költségvetési és egyéb szervezet	717	683	608
Összesen	75 433	75 635	76 302

7.1. ábra A regisztrált társas vállalkozások megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2013. december 31.

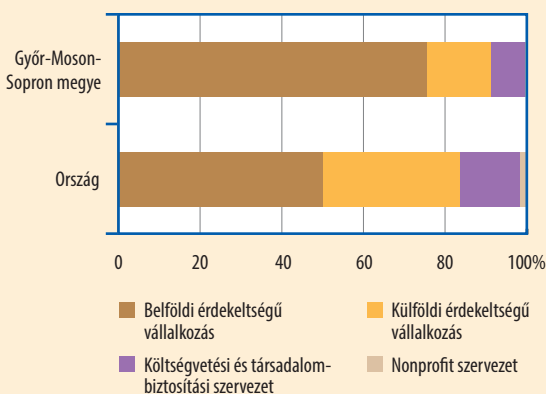
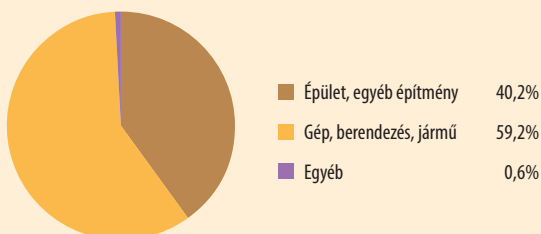
7.2. tábla A regisztrált társas vállalkozások száma létszám-kategória szerint, december 31.

Létszám-kategória, fő	2011	2012	2013
0– 9	19 270	19 350	19 194
10– 49	1 206	1 257	1 240
50–249	218	212	236
250–	50	49	50
Összesen	20 744	20 868	20 720

7. Ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozás, 2013. december 31.

7.3. tábla A beruházások* teljesítményértéke és volumenindexe a kiemelt nemzetgazdasági ágakban, 2012

Nemzetgazdasági ág	Milliárd forint	Előző év = 100,0
Mezőgazdaság	12,7	86,8
Ipar	312,3	112,1
Kereskedelem	11,0	105,5
Szállítás és raktározás	21,4	82,2
Információ és kommunikáció	4,9	86,3
Ingtatlanügyletek	6,8	56,9
Adminisztratív szolgáltatás	4,1	65,3
Közigazgatás	8,2	133,4

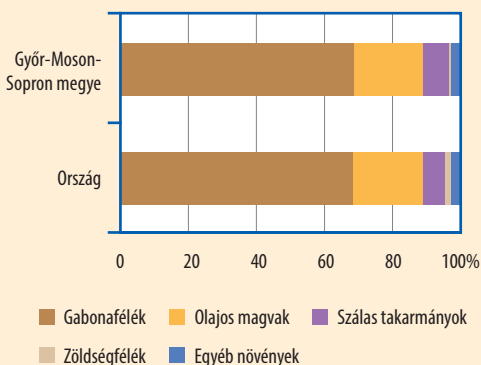
7.2. ábra A beruházások megoszlása* gazdálkodási forma szerint, 2012**7.3. ábra** A beruházások megoszlása* anyagi-műszaki összetétel szerint, 2012

* A beruházás helye szerint.

8.1. tábla A földterület művelési ágak szerint, május 31.

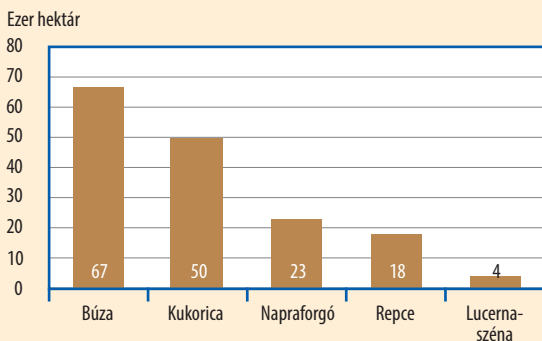
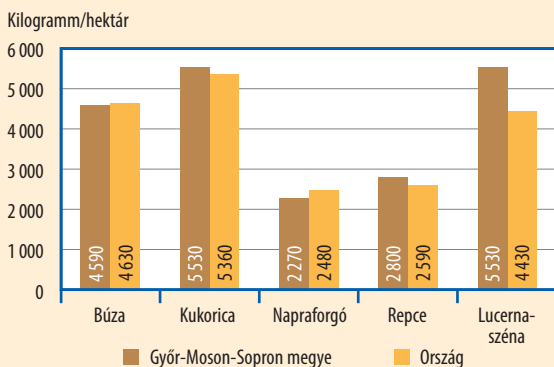
Művelési ág	2000	2013	
	hektár	2000 = 100,0	
Szántó	219 088	224 609	102,5
Konyhakert	4 937	3 468	70,2
Gyümölcsös	3 236	1 882	58,2
Szőlő	3 368	2 308	68,5
Gyep	29 845	20 160	67,5
Mezőgazdasági terület	260 474	252 427	96,9
Erdő	72 361	81 429	112,5
Nádas	10 894	13 155	120,8
Halastó	127	574	5-szörös
Termőterület	343 856	347 585	101,1
Művelés alól kivett terület	67 345	73 185	108,7
Összesen	411 201	420 770	102,3

8.1. ábra A főbb szántóföldi növénycsoportok aránya a vetésterületből, 2013. május 31.

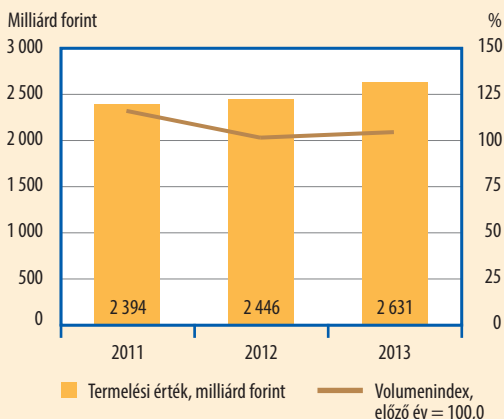
8. A mezőgazdaság aránya a bruttó hozzáadott értékből, 2012

(%)

8.2. ábra A főbb szántóföldi növények betakarított területe, 2013**8.3. ábra** A főbb szántóföldi növények termésátlaga, 2013**8.2. tábla** Az állattenyésztés főbb mutatói, 2013. december 1.

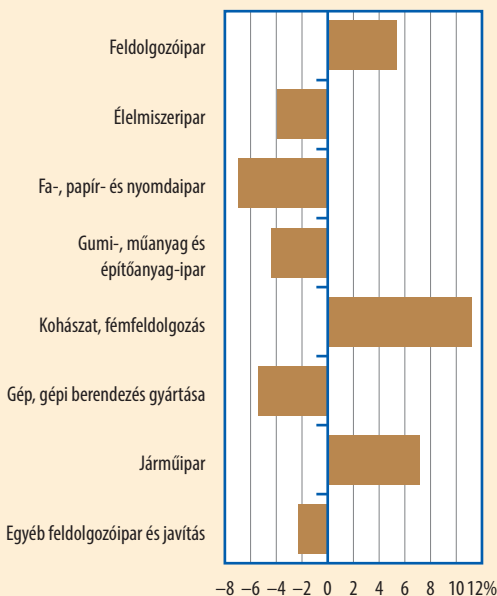
Megnevezés	Szarvasmarha	Sertés	Juh	Tyúk
Főbb gazdasági haszonállatfajok állománya				
Győr-Moson-Sopron megye, ezer egyed	54	186	8	1 370
Az országos százalékában	7,0	6,3	0,6	4,8
Száz hektár mezőgazdasági területre jutó egyed				
Győr-Moson-Sopron megye	21	74	3	543
Ország	14	55	23	536

9.1. ábra Az ipari termelés értéke és volumenindexe*

* A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai alapján.

9.2. ábra A főbb feldolgozóipari ágazatok termelési volumenének változása az előző évhez képest, 2013*

* A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai alapján.

9. Egy főre jutó ipari termelés értéke, 2013*

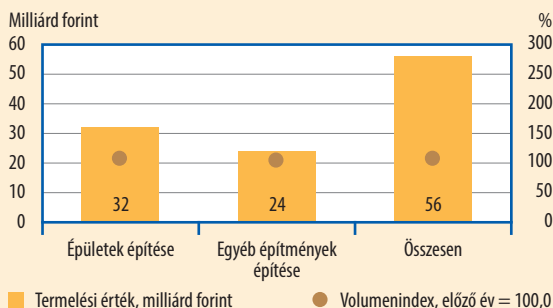
(ezer forint)

* A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai alapján.

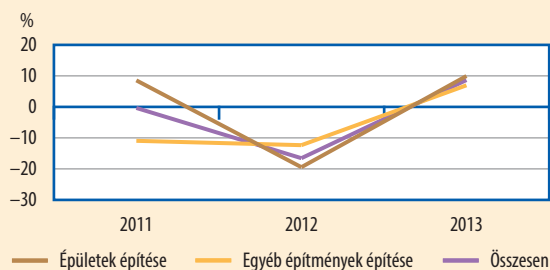
9.1. tábla A feldolgozóipar főbb ágazatainak jellemzői, 2013*

Ágazat	Termelés	Alkalmazás- ban állók	Export részaránya az összes értékesítésből
	megoszlása		(%)
Feldolgozóipar	100,0	100,0	91,3
Ebből:			
élelmiszeripar	3,9	6,9	37,1
fa-, papír- és nyomdaipar	1,3	3,6	91,6
gumi-, műanyag és építőanyag- ipar	4,8	12,1	66,6
kohászat, fémfeldolgozás	2,7	7,0	71,2
gép, gépi berendezés gyártása	1,6	3,7	77,1
járműipar	80,8	51,0	96,2
egyéb feldolgozóipar és javítás	2,1	6,9	94,8

* A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai alapján.

9.3. ábra Az építőipari termelés értéke és volumenindexe, 2013*

* A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai alapján.

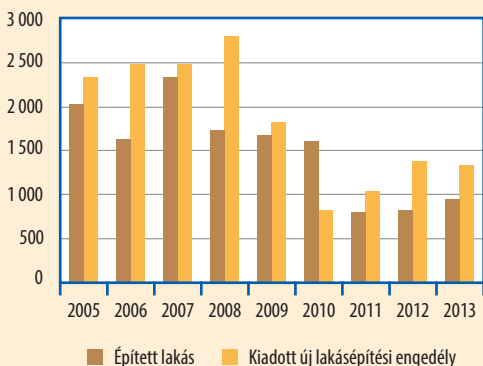
9.4. ábra Az építőipari termelés volumenének változása az előző évhez képest*

* A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai alapján.

10.1. tábla Lakásállomány, laksűrűség, január 1.

Megnevezés	2012	2013	2014
Lakásállomány	188 671	189 440	190 264
Ebből:			
1 szobás	14 379	14 384	14 387
2 szobás	67 715	67 793	67 864
3 szobás	62 665	62 868	63 178
4 és több szobás	43 912	44 395	44 835
Száz lakásra jutó személy	236	234	237

10.1. ábra Az épített lakások és a kiadott építési engedélyek számának alakulása

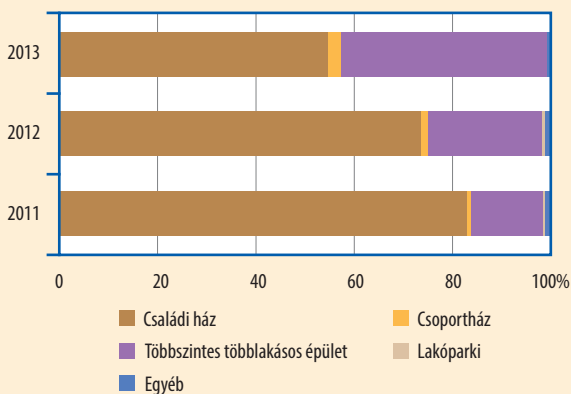

10.2. tábla Az épített és a megszűnt lakások

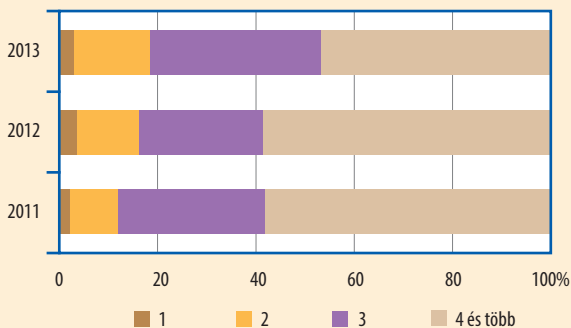
Megnevezés	2011	2012	2013
Épített lakások száma	800	830	955
Ebből:			
természetes személy által	746	715	567
vállalkozás által	49	107	360
Átlagos alapterület, m ²	116	110	98
Megszűnt lakások száma	70	61	131

10. Tízezer lakosra jutó épített lakás, 2013

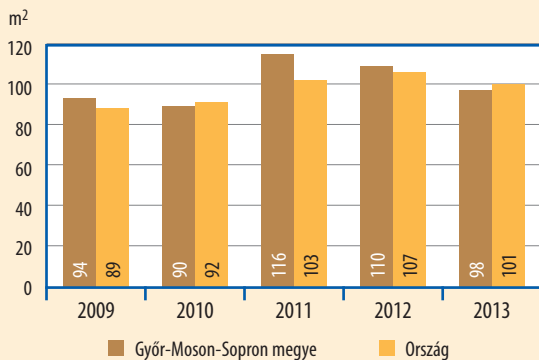
10.2. ábra Az épített lakások megoszlása építési forma szerint

10.3. ábra Az épített lakások megoszlása szobaszám szerint

10.4. ábra Az épített lakások átlagos alapterülete

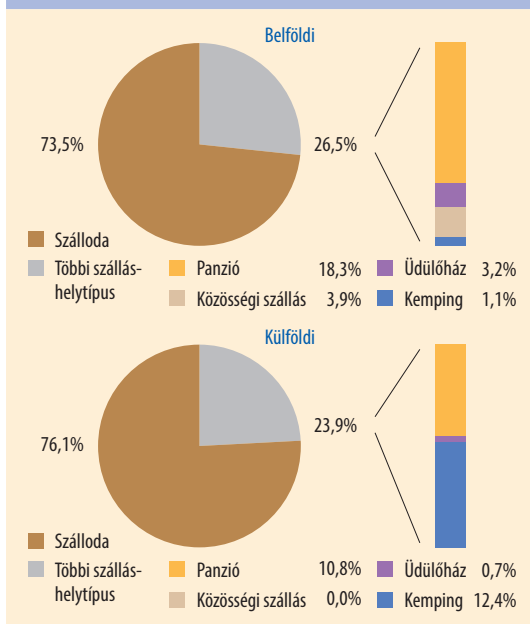
11.1. tábla A szálláshelyek kapacitása és vendégforgalma

Megnevezés	2011	2012	2013
Kereskedelmi szálláshelyek			
Egységek száma ^{a)}	206	200	189
Férőhelyek száma ^{a)}	11 755	11 851	11 965
Vendégek száma	474 447	476 455	476 130
Ebből: külföldi	214 796	231 618	241 471
Vendégéjszakák száma	1 071 722	1 122 425	1 073 218
Ebből: külföldi	448 683	514 051	514 248
Egyéb szálláshelyek			
Vendéglátók száma ^{b)}	622	636	586
Férőhelyek száma ^{b)}	4 199	4 244	4 078
Vendégek száma	34 534	34 941	41 044
Ebből: külföldi	8 417	8 024	12 483
Vendégéjszakák száma	118 255	125 562	132 793
Ebből: külföldi	22 001	25 045	32 703

^{a)} Július 31-én.

^{b)} December 31-én.

11.1. ábra A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak szálláshelytípusok szerinti összetétele, 2013

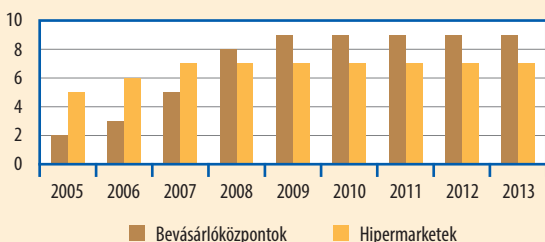
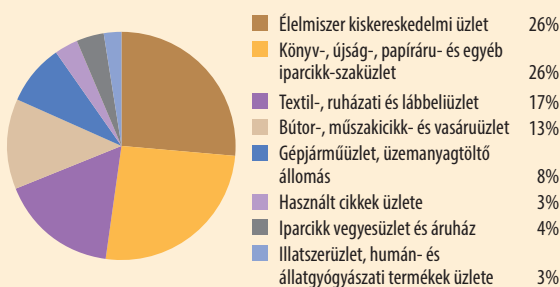

11. A férőhelyek kapacitáskihasználtsága a kereskedelmi szálláshelyeken, 2013 (%)

11.2. tábla A kiskereskedelmi üzletek adatai az év végén

Megnevezés	2011	2012	2013 ^{a)}
Száma összesen	6 852	6 823	6 531
Ebből:			
bevásárlóközpontban működő	288	303	307
hipermarketben működő	129	140	137
Alapterület összesen, ezer m²	902	895	866
Átlagos alapterület, m ²	132	131	133

^{a)} A 2013. július 1-jétől alakult nemzeti dohányboltok adatai nélkül.

11.2. ábra A bevásárlóközpontok és hipermarketek számának alakulása**11.3. ábra** A kiskereskedelmi üzletek megoszlása üzlet-típusonként, 2013. december 31.**11.3. tábla** Vendéglátóhelyek üzlettypusok szerint

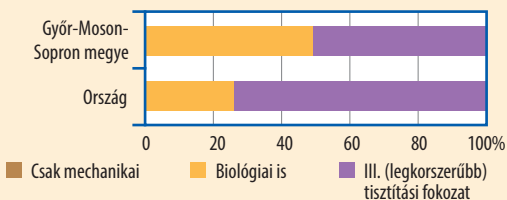
Megnevezés	2011	2012	2013
Étterem, büfé	1 128	1 172	1 158
Cukrászda	198	184	179
Italüzlet és zenés szórakozóhely	989	950	920
Munkahelyi, rendezvényi és köz-étkeztetést végző vendéglátóhely	274	246	246
Összesen	2 589	2 552	2 503

12.1. tábla Környezetvédelmi beruházások és folyó környezetvédelmi ráfordítások*

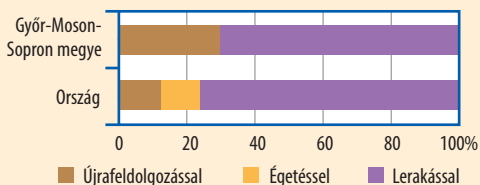
	(millió forint)		
Megnevezés	2010	2011	2012
Közvetlen beruházások	1 639	1 691	1 372
Integrált beruházások	1 540	1 960	618
Összesen	3 178	3 651	1 991
Szervezetten belüli, folyó ráfordítások	8 251	8 632	9 650
Külső szolgáltatóknak fizetett díjak	3 851	3 285	3 911

* A 99 főnél többet foglalkoztató gazdálkodó szervezetek esetében, a beruházó székhelye szerint.

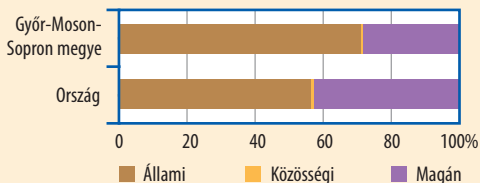
12.1. ábra A tisztított szennyvíz megoszlása tisztítási fokozat szerint, 2012

12.2. ábra A hulladék kezelése, ártalmatlanítása, 2013

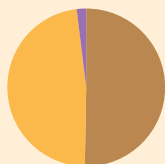
12.3. ábra Az erdőterület megoszlása tulajdoni jelleg szerint, 2013

12. Ezer lakosra jutó személygépkocsi, 2013

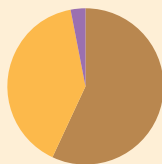
12.4. ábra Az országos jelentőségű védett területek összetétele, 2013

Győr-Moson-Sopron megye

50% Nemzeti park
48% Tájvédelmi körzet
2% Természetvédelmi terület

Ország

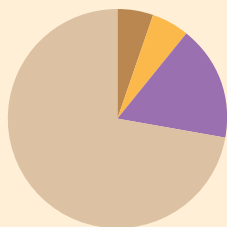
57% Nemzeti park
40% Tájvédelmi körzet
4% Természetvédelmi terület

12.2. tábla Információ, kommunikáció

Megnevezés	2011	2012	2013
Postai szolgáltatóhelyek száma	160	159	159
Távbeszélő fővonalak	141 183	147 560	152 395
Ezer lakosra jutó távbeszélő fővonal	317	329	339
Kábeltelevízió hálózatba bekapcsolt lakás	115 157	115 897	118 468
Ezer lakosra jutó kábeltelevízió hálózatba bekapcsolt lakás	259	259	263
Internet-előfizetések száma	103 308	114 745	114 074

12.3. tábla Személygépkocsi-állomány

Megnevezés	2011	2012	2013
Személygépkocsi	146 510	151 927	154 423
Ebből: benzinüzeműek aránya, %	76	73	72
Ezer lakosra jutó személygépkocsi	329	339	343

12.5. ábra Országos közutak megoszlása útjelleg szerint, 2013

5% Autópálya, autóút
6% Elsőrendű főút
17% Másodrendű főút
72% Egyéb országos közút^{a)}

a) Összekötő, bekötő-, állomáshoz vezető, autópályára és autóútra fel-, illetve levezető út.

Győr-Moson-Sopron megyei portré

Adottságok

Győr-Moson-Sopron megye az ország északnyugati szegletében helyezkedik el. Északon a Duna választja el Szlovákiától, nyugatról Ausztriával határos. Délről Vas és Veszprém, keletről pedig Komárom-Esztergom megyével szomszédos. Székhelye a 129 ezer lakosú Győr. Győr-Moson-Sopron hazánk hetedik legkisebb megyéje, 4208 km² területével az ország 4,5%-át fedi le. Fontos közlekedési útvonalak haladnak rajta keresztül: a Bécs felé tartó M1-es autópálya 79 km, a Pozsony irányába haladó M15-ös autópálya 15 km hosszan szeli át a megyét. A kétvágányú és villamosított Bécs-Budapest vasútvonal jelentős teher- és személyforgalmat bonyolít, a dunai vízi út szerepe pedig felértékelődhet a gönyői ro-ro kikötő kiépítésével. Győrtől keletre Péren nemzetközi repülőtér üzemel, melynek további fejlesztése napjainkban is folyik. Személygépkocsival Szlovákiába két, Ausztriába tíz helyütt biztosított az átjutás, de északi szomszédunkba Lipótnál komppal is át lehet kelni. Vasúton a határ Rajkán, Hegyeshalomnál, Fertőújlaknál, Sopronnál, Ágfalvánál és Harkánál léphető át.

A megye a Kisalföld, az Alpokalja és a Dunántúli-középhegység földrajzi tájak találkozásánál fekszik. Felszíne túlnyomóan folyók hordalékával borított, termékeny talajú síkság, amelyen döntően szántóföldi növénytermesztés folyik. A határ mentén kiemelkedő Soproni-hegység és a megye délkeleti szegletében húzódó Sokorói-dombság vidékén jelentős a szőlőtermesztés. Legfontosabb folyói a Duna, a Rába és a Rábca, a legnagyobb állóvíze a Fertő tó, amelynek 315 km²-es felületéből 75 km² található a magyar oldalon. A megye természeti öröksége gazdag, az országos jelentőségű védett területek 5,4%-a, 46 ezer hektár található itt, magában foglalva a Fertő-Hanság Nemzeti Parkot, a Sokoró-Pannontáj Natúrparkot, valamint a Szigetközi, a Pannonhalmi és a Soproni tájvédelmi körzetet. A megye legfontosabb ásványi anyaga a helyenként több száz méter vastagságban lerakódott folyami kavics, az agyag és a gyenge fűtőértékű hansági tőzeg, valamint a mélyebb talajrétegekből kinyerhető hévíz. A megújuló energiaforrások közül a szél hasznosítására kiválóak a környezeti feltételek.

A megye településhálózatát 12 város és 171 község alkotja. Győr és Sopron megyei jogú város. A településszerkezet változatos. A megye északi részén zömében kétezer főnél népesebb, a déli felén túlnyomóan apró- és törpefalvak alakultak ki. Az ezernél

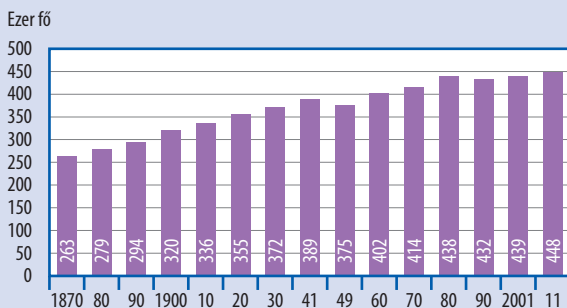
kisebb lélekszámú falvak a települések 55%-át alkotják, 5 ezernél többen hét helységben – közülük hat város – élnek. A népesség hattizede városlakó, az urbanizáltság kisebb, mint a megyékben átlagosan. A megye területe közigazgatásilag hét járásra tagozódik.

Társadalom

Győr-Moson-Sopronban 450 ezer fő él, mely Magyarország lakosságának 4,6%-a, ezzel a hatodik legnagyobb lélekszámú megyének számít az országban. Az ország legsűrűbben lakott területei közé tartozik – egy km²-en átlagosan 107-en élnek –, csak a fővárosban, Pest és Komárom-Esztergom megyében nagyobb a mutató értéke.

Az országos tendenciától eltérően itt nőtt a **népesség száma**. (Pest megyén kívül egyedül itt volt növekedés az elmúlt mintegy másfél évtizedben). A lélekszám gyarapodása elsősorban a természetes népességfogyást ellensúlyozó kedvező vándorlási folyamatok következménye. A gyermekvállalási kedv itt is alacsony, a halálozások száma minden évben meghaladja az elveszületéseket. A természetes népességfogyás ezer lakosra vetített értéke azonban az országosnál alacsonyabb. Győr-Moson-Sopron megye a belföldi vándorlás egyik fő célterülete a határhoz való közelsége, fejlődő ipara és a kedvező munkaerő-piaci helyzete révén. A vándorlások ezer lakosra jutó száma a legmagasabb az országban, 2011 óta felülmúlja még a fővárosi és a Pest megyei arányt is. A beköltözők nagy része elsősorban a fővárosból, illetve a szomszédos Komárom-Esztergom és Veszprém megyéből települt ide, s az elvándorlók legnagyobb hányada is Budapesten, illetve Veszprém megyében lett új otthonra.

1. ábra A népesség számának alakulása a megyében a népszámlálások időpontjában

A gyermekvállalási kedv mérséklődése, valamint a javuló életkörülmények hatására emelkedő várható élettartam miatt – az átlagosnál fiatalabb korszerkezet ellenére – kisebb lett a fiatal és egyre nagyobb az idős népesség aránya. 2013. január elsején a népesség mindössze 14%-a volt 14 éves, illetve annál fiatalabb, miközben a 65 évesek és idősebbek hányada elérte a 16%-ot. Az ezredfordulón még fordított volt a helyzet. A munkaerő-piaci szempontból aktívnak számító 15–64 évesek a megye lakosságának mintegy héttizedét adják. Mindezekből adódóan az öregedési index – mely az idős népesség gyermeknépességhez viszonyított arányát méri – jelentősen emelkedett: 2013-ban a megyében száz gyermekkorúra 114 időskorú jutott, 23-mal több, mint 2001-ben. E mutató azonban a megyék területi rangsorában a hatodik legkedvezőbb, s az országos átlagnál is 5,2 százalékponttal kisebb.

Az **iskolázottság** a munkahelyi, a társadalmi elvárások folyamatos változásának, illetve az iskolarendszer átalakulásának hatására a megyében is emelkedik, a fiatalabb korcsoportok ugyanis magasabb végzettséggel rendelkeznek, mint az idősebbek. Az utóbbi évtizedekben valamennyi végzettség tekintetében számottevő javulás következett be, elsősorban azonban a közép- és felsőfokúak száma és aránya nőtt, mivel egyre többen tanulnak tovább, s egyúttal számos oktatási forma közül választhatnak.

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a 7 éves és idősebb népesség egytizede nem fejezte be az általános iskolai tanulmányait, 24%-uk legmagasabb végzettsége nyolc osztály volt. A szakmai oklevelet szerzettek aránya 23%-ot tett ki, míg a lakosság majd háromtizede legfeljebb érettségivel, 14%-a felsőfokú oklevéllel rendelkezett. A kedvező folyamatokat jelzi, hogy az első két kategóriába tartozók aránya tovább csökkent, míg utóbbiaké jelentősen emelkedett (az érettségizettek és a diplomások hányada egyaránt 5,0 százalékponttal) az ezredfordulóhoz képest.

Győr-Moson-Sopron megye 15 éves és idősebb lakosságának 97%-a befejezte az általános iskola nyolc osztályát, a 18 éves és idősebbek majd fele legalább érettségivel, a 25 éves és idősebb népesség hatoda felsőfokú végzettséggel rendelkezett. Az országoshoz hasonlóan az érettségizettek, valamint a diplomások hányada a nők körében magasabb, mint a férfiaknál. A lakosság iskolázottsága az egyik legkedvezőbb az országban. Az érettségizettek, valamint a felsőfokúak aránya csak Budapesten, Pest és Csongrád megyében haladta meg a Győr-Moson-Sopron megyeit.

A megye **munkaerő-piaca** területi összehasonlításban a legkedvezőbbek közé tartozik. 2013-ban a 15–74 éves népesség körében a foglalkoztatási arány 56,3%, a munkanélküliségi ráta 5,8% volt. Előbbi mutató egyedül a fővárosban volt magasabb, utóbbi viszont a legkedvezőbb az országban. A lakosság foglalkoztatottsága a 2008-ban kialakult és hazánkba is begyűrűző gazdasági válság okozta visszaesést követően folyamatosan javul, melyhez döntő részben a járműipari kapacitásbővítések járultak hozzá. Az alkalmazásban állók száma 2013-ban már elérte a válság előtti szintet, a legfrissebb rendelkezésre álló adatok alapján 2014 első hónapjaiban már felül is múlta azt. Gazdasági ágazatok alapján az ipar, illetve ezen belül a járműipar a legfontosabb munkaadó a megyében. 2013-ban száz alkalmazásban álló közül 42 az iparban, ezen belül 17 a járműgyártásban dolgozott.

A kedvező foglalkoztatási szinthez az átlagosnál jobb kereseti viszonyok társulnak. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók – 2013-ban 235 ezer forintos – fizetése csupán a fővárosban magasabb a megyeinél. A munkaadók tevékenységének jellege alapján az átlagkeresetek között azonban jelentősek a különbségek, a gazdasági teljesítményt alapvetően befolyásoló iparban 284 ezer forintot, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban azonban mindössze 125 ezer forintot tettek ki.

1. tábla Főbb munkaerő-piaci mutatók, 2013

Mutató	Győr-Moson-Sopron megye	Országos átlag
Aktivitási arány, %	59,8	57,5
Foglalkoztatottsági ráta, %	56,3	51,6
Munkanélküliségi ráta, %	5,8	10,2
Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete, forint	235 158	230 664
Ezen belül:		
szellemi foglalkozású	296 281	307 388
fizikai foglalkozású	195 758	159 421
iparban foglalkoztatott	283 823	246 628

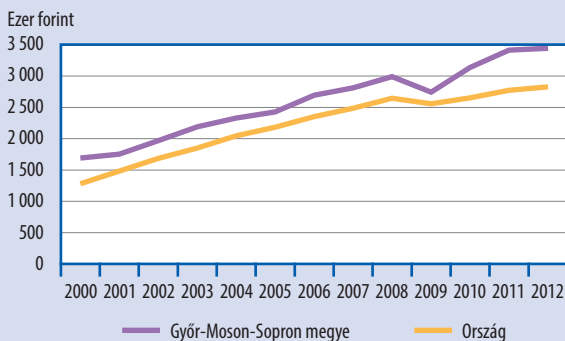
A megye munkaerő-piaci helyzete kedvező, ugyanis nem csupán a foglalkoztatottság magas a megyében, hanem a munkanélküliek száma is alacsony. 2013 decemberében 6,4 ezren szerepeltek a munkaügyi központok nyilvántartásában, s 2014 tavaszára számuk tovább csökkent.

A gazdasági szereplők számára jelentős munkaerőforrást jelentenek a megye egyetemei által képzett hallgatók. Győr-Moson-Sopron három legnagyobb városában, Győrött, Mosonmagyaróváron és Sopronban folyik felsőoktatási képzés, a szakok széles palettáját kínálva. A műszaki és mérnöki tudományok mellett a jogi, a gazdasági, az egészségügyi, a mezőgazdasági, az oktatási és a zeneművészeti, valamint a hittudományi tanulmányok iránt érdeklődők választhatják az intézményeket. 2012-ben felsőfokú képzésben összesen mintegy 19 ezren vettek részt a megyében, közülük közel 17 ezren alap- vagy mesterképzésben.

Gazdaság

A gazdasági teljesítmény és fejlettség összehasonlítására leggyakrabban használt mutató a **bruttó hazai termék (GDP)**. E tekintetben a megye – 2005 kivételével – több mint egy évtizede a területi rangsor élén áll, a fővárost követő második helyet foglalja el. 2012. évi előzetes adatok alapján az itt megtermelt 1537 milliárd forintos GDP az országos 5,5%-át adta. Egy főre vetített értéke 3,4 millió forint volt, ami az országos átlag 122%-a. Győr-Moson-Sopron az egyetlen megye, amely hosszabb időszakra visszatekintve átlag felett teljesített. Az ipar fejlett, így a bruttó hozzáadott érték közel felét ebben a nemzetgazdasági ágban termelték meg, ami az országosnál 21 százalékponttal magasabb arány (országosan a szolgáltatások 65%-os hányadot képviseltek). A gazdaság-szerkezet eltérése alapvetően a megye gazdasági potenciáljával, a járműiparral függ össze. A tercier szektor részesedése mindössze 43, a mezőgazdaságé 5,2, az építőiparé pedig 3,6%.

2. ábra Az egy főre jutó GDP alakulása

A gazdasági fejlődés lehetőségeivel szoros összefüggésben van a kutatás-fejlesztési tevékenység. 2012-ben a K+F-ráfordítások összege 11,6 milliárd forint volt a megyében, ami a GDP 0,75%-át jelentette. A mutató területi összehasonlításban a hetedik legmagasabb.

A megyében földrajzi fekvése, infrastrukturális, valamint humán erőforrás adottságai révén magas a vállalkozásalapítási kedv, és jelentős a külfölditöke-vonzó képesség. 2013 végén 70 ezer **vállalkozást** – az országos állomány 4,1%-át – regisztráltak Győr-Moson-Sopron megyei székhellyel.

Az átlagoshoz hasonlóan a vállalkozások 30–70%-os arányban társas, valamint önálló formában voltak bejegyezve. 49,3 ezer önálló vállalkozás szerepelt a nyilvántartásokban, közülük legtöbben (46%) mellékfoglalkozásban vállalkoznak. A 20,7 ezer társas vállalkozás 70%-a korlátolt felelősségű társaság, a második leggyakoribb társasági forma a betéti társaság. A megyében mindössze 145 részvénytársaság és 159 szövetkezet működött.

Az általános jellemzőkhöz hasonlóan a társas vállalkozások 99%-a (50 fő alatti) kis-, azon belül is döntően tíz fő alatti mikrovállalkozás. A legalább 50 munkavállalót foglalkoztató szervezetek száma 286 volt a megyében, tevékenységüknek azonban meghatározó a gazdasági szerepe.

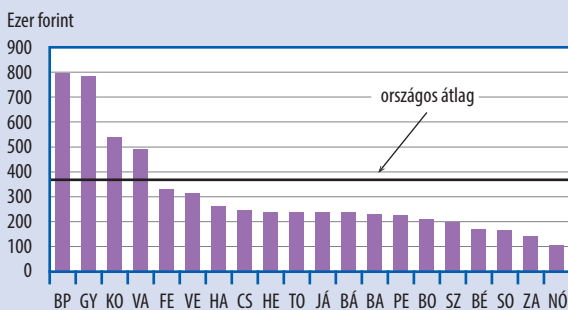
A vállalkozások többségét (61%) a szolgáltatási szektorban regisztrálták. 14%-uk az ingatlanügyletek, 11%-uk a kereskedelem, egytizedük a tudományos és műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban volt bejegyezve. A termelőágak közül a mezőgazdaságban 27, az építőiparban 6,8, az iparban pedig 5,1%-uk tevékenykedett. Kis számuk ellenére a megye gazdaságában az ipari szervezetek jelentősége kiemelkedő: a 24, legalább félezer főt foglalkoztató vállalkozás közül 21 valamely ipari ágazatban működött.

Erőteljes a külföldi tőkevonzó képesség, ugyanis 2012-ben 1324 **külföldi érdekeltségű vállalkozás** működött a megyében. Tőkeállományuk 3 ezer milliárd forintot tett ki, mely túlnyomó részben a kizárólag külföldi tulajdonú szervezetek tevékenységét szolgálta. Az országban külföldi tőkével működő vállalkozások 4,7%-a, befektetések 17%-a Győr-Moson-Sopron megyében összpontosult. A cégek tőkeellátottsága magas, egy vállalkozásra mintegy 2,3 milliárd forint külföldi tőke jutott. A befektetések döntő hányada ipari termelési célokat szolgál.

A megye gazdasági fejlettségével összefüggésben az átlagosnál magasabb a **beruházási** kedv. A 2008. évi gazdasági válság a megyei fejlesztéseket is visszavetette, ezt követően azonban döntő

részben a járműipari kapacitások bővítésével jelentősen megnőtt a befektetések nagysága (a fellendülés 2013-ban megtorpant, hiszen több fejlesztési projekt is lezárult, ennek ellenére a beruházási teljesítmény értéke területi összehasonlításban kiemelkedő maradt). Előzetes adatok alapján 2013-ban a gazdasági szervezetek 351 milliárd forint értékű beruházást valósítottak meg, amely az országos befektetések egytizedét adta. Egy lakosra 782 ezer forint teljesítményérték jutott, mely mindössze 12 ezer forinttal maradt el a fővárositól. A mutató az országos átlagot 414 ezer forinttal felülmúlta, s a legkisebb Nógrád megyei értéknek 7,2-szerese.

3. ábra Az egy lakosra jutó beruházási teljesítményérték, 2013

A fejlesztések több mint négyötöde az iparban, döntően a feldolgozóiparban realizálódott, de számottevő fejlesztéseket valósítottak meg az energiaiparban, valamint a víz- és hulladékgazdálkodásban is. További jelentősebb, 4,5%-os részarányú befektetés a szállítás és raktározás nemzetgazdasági ágra jutott.

A megye kedvező **mezőgazdasági** feltételekkel rendelkezik. Az összes szántóterület közel ötöde kiváló termőhelyi adottságú övezetbe tartozik, ezen belül Mosonmagyaróvár és Győr környéke emelhető ki. Meghatározó jelentőségű a Soproni és a Pannónhalma-Sokoróaljai borvidék is, bár a szőlőültetvények területe az országos terület mindössze 2,8%-át éri el. Erdőállománya 2013-ban a földterület 19%-át fedte, hasonlóan az országos átlaghoz. A Fertő tó partján jelentős területeket, összesen 13 ezer hektárt borítanak nádasok.

Az ágazat által megtermelt bruttó hozzáadott érték 2012-ben közel 67 milliárd forint volt, ami az országos 6,0%-át tette ki. A mezőgazdaság külfölditöke-vonzó képessége is számottevő: a külföldi érdekeltségű mezőgazdasági vállalkozások több mint 14 milliárd forint értékű külföldi tőkét jegyeztek.

Győr-Moson-Sopron 348 ezer hektár termőterületének több mint héttizedén folyik mezőgazdasági tevékenység. A terület túlnyomó részét szántóként hasznosították, az itt termesztett három legfontosabb növény a búza, a kukorica és a napraforgó. Ezeken kívül még árpát, repcét és silókukoricát vetettek nagyobb területen. A napraforgó aránya a nyugat-dunántúli megyékben egyedül Győr-Moson-Sopronban múlta felül a repcét. 2013-ban a szántóföldről betakarított fontosabb növényi kultúrák hozamai – a búza, az árpa és a napraforgó kivételével – meghaladták az országos átlagot. A 67 ezer hektárról learatott búza termésátlaga ennek ellenére magasabb volt a 2006–2010. évek átlagánál, a kukoricáé viszont meg sem közelítette azt. Az országos termésből az olajnövények közül a repce (9,9%) részesedése a legmagasabb, míg a silókukorica és csalamádé 8,6, az árpa 6,4, a búza 6,1%-át aratták le Győr-Moson-Sopron megyében.

A szarvasmarha- és a sertéstartási kedv is számottevően csökkent az ezredfordulóhoz képest, ennek ellenére területi összehasonlításban a megye súlya jelentős maradt, előbbieik száma az országos állomány 7,0, utóbbiaké 6,3%-át képviselte. A száz hektár mezőgazdasági területre jutó szarvasmarhák számával Győr-Moson-Sopron vezeti a megyék rangsorát, de a sertések megfelelő mutatójával is az élen állók közé tartozik. Az országos folyamattal szemben nő a pulykatartási kedv a megyében, ugyanis az állomány ötödét itt nevelték.

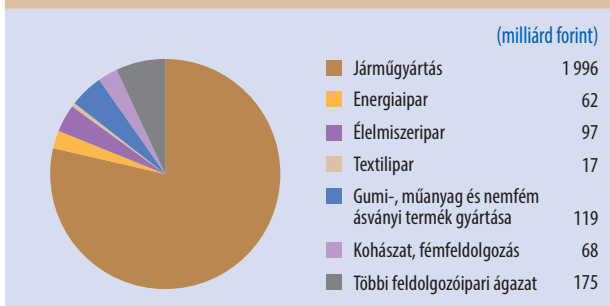
Győr-Moson-Sopron egyike az ország legiparosodottabb megyéinek. A 2012. évi előzetes adatok alapján az iparban országos szinten megtermelt bruttó hozzáadott érték egytizedét adta. Összege meghaladta a 620 milliárd forintot, ami több mint a szolgáltató ágakban együttvéve.

Teljesítményében meghatározó szerepe van a külföldi tőkének. Az **iparban** bejegyzett megyei szervezetek között az átlagnál kétszer gyakrabban fordulnak elő a külföldi érdekeltségű vállalkozások. A tőke döntő részét a járműgyártásba fektették be.

A megye iparszerkezetében a feldolgozóipar a vezető szerep. Alágazatai közül a gazdaság húzóerejét képviselő gépipar aránya a legmagasabb, háttérbe szorítva olyan, korábban jelentős területeket, mint az élelmiszeripar, a textilipar vagy a kohászat, fémfeldolgozás.

A gazdasági válság okozta visszaesést 2010-től növekedés váltotta fel, és az ipari teljesítmény ma már meghaladja a válság előtti szintet. A megyében működő legalább 50 főt foglalkoztató ipari vállalkozások termelése 2013-ban 2533 milliárd forintot tett ki, ami az országos 12%-ával egyenlő. A teljesítmény magasabb

4. ábra Az ipari termelés megoszlása, 2013*

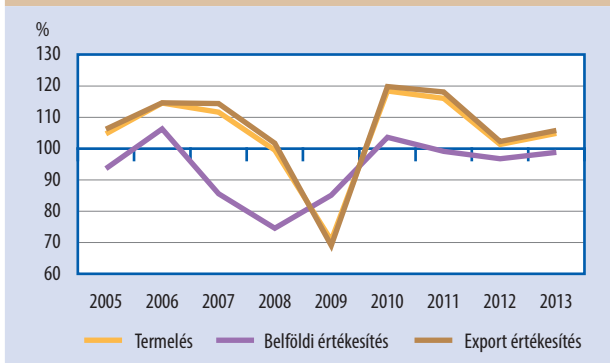

* A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások adatai.

az előző évinél (a növekedés mértéke felülmúlta az országosat). Az egy lakosra jutó 5641 ezer forint termelési érték 2,6-szer nagyobb volt az átlagosnál és területi összehasonlításban egyedül a Komárom-Esztergom megyeinél kisebb.

A megye ipari vállalkozásainak termelési szerkezete számottevően eltér az országostól. A feldolgozóipari ágak közül a gépjárműgyártás adta az ipari termelés több mint nyolctizedét, ezen belül a járműipar a 79%-át. A termelés tekintetében még jelentősebbnek számító gumi-, műanyag- és építőanyag ipar részesedése az 5%-ot sem érte el, az élelmiszeripar pedig a húságazat kedvezőtlen helyzete miatt még ennél is szerényebb teljesítményt nyújtott.

5. ábra A termelés és értékesítés volumenindexei*

* A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások adatai. A 2008. év előtti adatokkal a későbbiek összehasonlíthatósága korlátozott.

A feldolgozóipari ágak döntő többségében az export a termelés mozgatórugója. Az értékesítésből származó 2555 milliárd forintos bevétel közel kilenctizede származott a kivitelből, míg

országos szinten kevesebb, mint kétharmada. Elsősorban a gépipart és ágazatait jellemzi 90%-ot is meghaladó exportarány, csak a gép, gépi berendezés gyártása rendelkezett jelentősebb belföldi piaci részesedéssel. Az országosnál egyedül az élelmiszeriparban nagyobb arányú a belső fogyasztás. A külpiaci értékesítés 85%-a járműipari termékek eladásából származott, a kisebb ipari ágazatok – magas exporthányaduk ellenére – együtt is a kivitel csupán néhány százalékát adták. 2% feletti hányaddal három ágazat: a gumi-, műanyag- és építőanyag ipar, az egyéb feldolgozóipar, javítás, valamint a kohászat, fémfeldolgozás rendelkezett. A belföldi értékesítés szerkezete kiegyensúlyozottabb, a járműgyártás súlya egynegyed, az élelmiszeriparé egyötödös, de a gumi-, műanyag és építőanyag- ipar is több mint egytizedes volt.

A megye **építőiparának** gazdaságban betöltött súlya az ipar meghatározó szerepe következtében kisebb az átlagosnál (2012-ben az ágazat 3,6%-kal részesedett a bruttó hozzáadott értékéből). A nemzetgazdaság építőipari tevékenységében ugyanakkor kiemelkedő szerepe van, 2013-ban a teljesítmény értéke ugyanis annak 4,4%-át adta, ami a fővárost is magában foglaló rangsorban a negyedik helyet jelentette. Az egy főre jutó termelés 124 ezer forintot tett ki, amivel az ötödik helyen állt a területi rangsorban.

A lakásépítések számának visszaesésével, a kiemelt beruházások befejeződésével az elmúlt években jelentősen csökkent a megyei építőipari szervezetek teljesítménye. 2013 azonban már pozitív változást hozott, a termelés nagysága ugyanis megközelítette az 56 milliárd forintot, ami 8,8%-kal magasabb az egy évvel korábnál. Az építőipari szervezetek nagyobb részben épületek építésére kaptak megbízásokat.

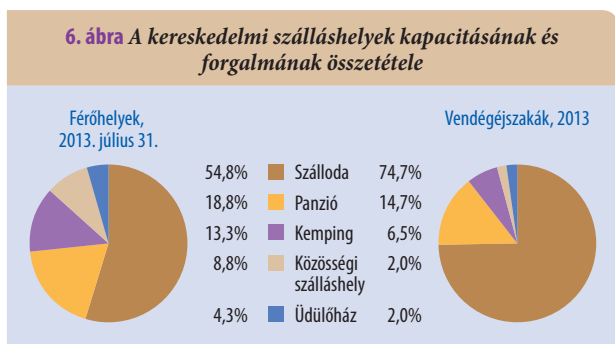
Az építőipar három ágazata közül 2013-ban és az azt megelőző években is a speciális szaképítés volt a legjelentősebb, aránya elérte az 50%-ot. Ezen belül az elvégzett munkák döntő részét az épületgépészeti szerelések jelentették, közülük is a villanszerelés, valamint a víz-, gáz-, fűtés-, légkondicionáló szerelés. A második helyen az egyéb építmények építése állt 27%-kal, közöttük a közműépítések aránya volt a legmagasabb.

A megye építőipari termelésének túlnyomó részét a nagyobb létszámú vállalkozások adták: a teljesítmény 44%-át a legalább 50 főt foglalkoztató szervezetek, négytized részét pedig a 10–49 fős szervezetek végezték el. A legnagyobb vállalkozások döntően speciális szaképítéssel, illetve közműépítéssel foglalkoznak. Az előbbieknél a VILL-KORR HUNGÁRIA Villamosipari Kft., az utóbbiaknál az EH-SZER Energetikai és Távközlési Hálózatépítő és Szerelő Kft. termelése volt a legmagasabb.

A **turizmusban** meghatározó szerepet játszik a megye határ menti fekvése, a folyók és a termásvíz kínálta lehetőségei, gazdag történelmi-műemléki környezete, valamint élénk kulturális, sport és üzleti élete. Amellett, hogy az ország nyolc világörökségi helyszíne közül kettő (a Pannonhalmi Bencés Főapátság és a Fertő kultúrtáj) itt található, a borvidékek (Soproni borvidék, Pannonhalma-Sokoróaljai borvidék) szintén jelentős vonzerőt kölcsönöznek a térségnek.

2013-ban – előzetes adatok alapján – a kereskedelmi szálláshelyeken 476 ezren 1073 ezer éjszakát töltöttek el, ami az országos forgalom 4,7%-át jelentette. A külföldi turizmus fokozatosan erősödik, így a belföldi vendégek már nincsenek többségben (49%), az általuk eltöltött éjszakák azonban még mindig a forgalom több mint felét (52%) adták. A belföldi látogatók átlagosan 2,4 éjszakára foglaltak szállást, a külföldiek valamivel rövidebb időt töltöttek el. Németországból 28, a szomszédos Ausztriából 15 és Romániából 14%-uk érkezett.

A szálláshelyek közül a szállodák a legnépszerűbbek, a turisták több mint háromnegyede a hotelekben, 15%-a panziókban éjszakázott. Az egységek átlagosan 43%-os szoba- és 29%-os férőhely-kihasználtsággal üzemeltek. A hotelszobák foglaltsága 47%-os volt. A panziók lényegesen alacsonyabb, 34%-os foglaltsággal működtek.

A vendégéjszakák száma alapján a forgalom egynegyede az idegenforgalmi főszezonban, azaz július–augusztusban, további 18–18%-a az elő-, illetve az utószezonban realizálódott. Az ideyenen kívüli fél évre a vendégéjszakák 39%-a jutott. A nyári időszakban egyértelműen élénkül a látogatottság, éves szinten azonban jóval egyenletesebb eloszlású, mint a kiemelkedő vízi attrakcióval rendelkező (pl. Balaton parti) területeken. A megye határ mentisége, Ausztria és Szlovákia közelsége miatt jelentős a

tranzitforgalom, valamint élénk bevásárló turizmus jellemző. Ez a vendégek relatíve rövid tartózkodási idejében is megnyilvánul.

2013-ban a megye kereskedelmi szálláshelyei 12,5 milliárd forint bruttó bevételt realizáltak, melynek 54%-a szállásdíjból, 32%-a vendéglátásból származott. Decemberben 123 Győr-Moson-Sopron megyei szálláshelyen volt lehetőség a SZÉP kártya használatára. A turisták egy év alatt 643 millió forint értékben használták a fizetőeszközt, mely a belföldi bruttó szállásdíj több mint negyedét jelentette. A beváltott utalványérték 77%-át szállodákban, 22%-át panziókban használták fel.

A megyében az egyéb szállásadás szerepe jóval kisebb a kereskedelmi szálláshelyekénél. Kapacitásuk is jelentősen kisebb, s forgalmuk is mindössze nyolcada az utóbbi körének. Az egyéb szállásadást elsősorban a hazai látogatók keresik, a vendégéjszakák döntő részét a belföldi turisták töltötték el.

Kiemelt értékeink

A Világörökség Program célja az emberiség kulturális és természeti örökségének védelme, azok nyilvántartásba vétele, illetve megőrzése az utókor számára. A programba az UNESCO Világörökségi Bizottsága terjeszt fel olyan értékeket, azaz világörökségi helyszíneket, melyek kulturális vagy természeti szempontból egyedinek számítanak. Magyarország 1985-ben csatlakozott a Világörökségi Egyezményhez és törvényerejű rendelet formájában beépítette azt a magyar jogrendbe. Az első magyarországi helyszínek 1987-ben kerültek fel a Világörökségi Listára, mely ma már nyolc hazai helyszínt tartalmaz. Győr-Moson-Sopron megyében két helyszín, 1996-ban a Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete, majd 2001-ben a Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj került fel az UNESCO világörökségi listájára, mindkettő kulturális kategóriában.

EZERÉVES PANNONHALMI BENCÉS FŐAPÁTSÁG ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZETE

A Pannonhalmi Főapátság a bencés hagyományokat követő, klasszikus monostorelrendezés hazánkban egyetlen épen maradt példája. A valamikor Pannónia szent hegyének tartott Győrszentmártonban (későbbi nevén Pannonhalmán) 996-ban Géza fejedelem által behívott bencés szerzetesek alapítottak monos-

tort. A Szent István király által 1001-ben kiállított kiváltságlevél alapján a szerzetesközösség birtokokat és privilégiumokat kapott. Érdekesség, hogy az uralkodó e levélben arra szólította fel a bencéseket, hogy minden nap imádkozzanak az ország fennmaradásáért és sértetlenségéért, melynek a mai napig is eleget tesznek a szerzetesek. A kiváltságlevelet a Tihanyi Apátság alapítólevelével együtt ma a monostor levéltárában őrzik.

A történelem viharait (tatárjárás, török támadás, a bencés rendek XVIII. századi feloszlatása, államosítás) a közösség mindig átvészelte, s a Bencés Főapátság eszmeiségében és építészetileg is folyamatosan fejlődött fennállása során. A Pannonhalmi Főapátság és környezete, mint hazánk kiemelkedő jelentőségű egyházi, kulturális és oktatási központja alapításának ezredik évfordulóján, 1996-ban kiérdemelte felvételét az UNESCO világörökségi listájára. Fennállása, tevékenysége szintén fontos szerepet játszott abban, hogy Pannonhalmi település 2000-ben elnyerte a városi rangot.

A monostor királyi rendelet alapján 1802 óta foglalkozik középfokú oktatással, neveléssel. Az iskolát 1948-ban ugyan államosították, azonban 1950-ben mint bencés gimnázium újraindíthatta tevékenységét, ezzel egyike volt annak a nyolc magyarországi katolikus gimnáziumnak, melyek a kommunizmus éveiben is működhettek. (A gimnáziumi oktatás, nevelés nem csupán Pannonhalmán, ahol bentlakásos diákok élnek, hanem Győrben is elérhető. A képzés 1990 után, az egyházi iskolák tevékenységének újraindulásával is megőrizte népszerűségét, melyet jól jelez, hogy Győrött a korábban hagyományosan fiúnevelést folytató intézetbe ma már lányok is járhatnak.) A Pannonhalmi Bencés Gimnázium, Egyházzenei Szakközépiskola és Kollégiumban ma több mint 300 diák tanul, döntő részük a diákotthon lakója is egyben.

A 996-ban alapított monostor nem csupán mint kulturális, hanem mint építészeti örökség is rendkívüli értéket képvisel. A több mint ezeréves apátság hazánk európai uniós csatlakozásának kapcsán megnyíló lehetőségekkel számottevő forrásokat nyert el, melyek révén korábbi tevékenységei részben megújultak, részben kibővültek, s nagy hangsúlyt helyeztek a környezet védelmére, megóvására is. A szerzetesközösség középfokú oktatási tevékenysége mellett az apátság területén ma már ismét folyik szőlő- és bortelemelés, gyógynövénytermesztés és -feldolgozás, melyet turisztikai célú szolgáltatások egészítenek ki.

Az egész napos programkínálatot nyújtó monostor, a mintegy négyszázezer kötetes könyvtár, az arborétum, a gyógynövénykert és a pincészet látogatottsága kiemelkedő, évente több

mint százezren érkeznek ide. Az Apátság így meghatározó szerepet tölt be Pannonhalma város turizmusában. A vendégek döntő része azonban nem a közel 4000 fős lakosságú településen éjszakázik (ezt a közeli megyeszékhelyen található jóval nagyobb és szélesebb körű kínálat is befolyásolja). A kereskedelmi és magánszálláshelyek kínálata szűkösebb a városban, 2013-ban az itt működő panzió 24, a kemping 100 férőhellyel állt a turisták rendelkezésére, melyet a magánszállásadásban egy vendéglátó 11 férőhelye egészített ki. Az említett szálláshelyeken együttesen az elmúlt évben mintegy 1100 vendég 2800 éjszakát töltött el.

1. kép A Pannonhalmi Bencés Főapátság épületegyüttese

Forrás: bences.hu

A bencés rend Pannonhalmán a monostor alapítása óta foglalkozik oktatással, neveléssel. A pannonhalmi gimnáziumot és kollégiumot mai formájában 1939-ben építették. Az akkori főapát, Kelemen Krizosztom olasz gimnáziumot hozott létre, amelyben az olasz nyelv és kultúra oktatása kiemelt hangsúlyt kapott.

A fiúgimnáziumba kezdetben tízéves korukban kerültek a diákok, ahol nyolcosztályos rendszerben tanultak. A magyar és a hazai bencés iskolák történetében teljesen új megoldásnak számított, hogy a gimnázium és a kollégium egybeépült. Az osztály a diákotthonban is egy közösséget alkotott, egy hálóban lakott, az osztályfőnök pedig többnyire diákotthoni nevelő (prefektus) is volt. Később az iskola négyosztályos lett, majd ezzel párhuzamosan 1993-tól a hatosztályos képzés is megjelent. A diákok az ország egész területéről, sőt a határon túlról is érkehetnek az intézménybe.

2010-ben a gimnázium egyházi művészeti oktatást, egyházzenei párhuzamos képzést indított, mely zenei, zeneelméleti, hit-tani, művészettörténeti liturgiatudományi képzést tartalmaz.

2. kép A gimnázium épülete a Főapátságban

Forrás: phbences.hu/hu/bemutatkozas

A Pannonhalmán élő bencés szerzetesek a korábbi évszázadokban is foglalkoztak szőlő- és bortermeléssel. Az 1900-as évek elején mintegy száz hektáros területen természetettek szőlőt, melyet palackozott formában értékesítettek. A második világháborút követően a szőlőbirtokok és a pincészet is állami tulajdonba került, így fél évszázad múltán, a 2000-es évek elején sikerült újjáéleszteni a hagyományt. 2003-ban épült meg a Pannonhalmi Apátsági Pincészet, amely a Szent Márton hegy délkeleti lábánál helyezkedik el. A domborzati viszonyokat kihasználó épületben az apátság ültetvényeiről származó szőlőt feldolgozva évente több mint 300 ezer palack bort állítanak elő.

3. kép Az Apátsági Pincészet épületei

Forrás: www.apatsagipincszet.hu/tortenet/pinceepulet-es-technologia/

FERTŐ KULTÚRTÁJ

A Fertő tó Európa legnyugatibbra fekvő sztyepptava. Térsége geológiai, botanikai és zoológiai zónák metszéspontjában fekszik, sajátos arculatát a kis területen előforduló sokféle élőhely határozza meg. A térség nyolcezer éve különböző kultúrák találkozási pontja, melyen az emberi tevékenység és a földrajzi környezet evolúciós összhangjának eredményeként egyedi kulturális tájegység alakult ki.

4. kép Fertő tó

Forrás:

http://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Neusiedler_Lake_satellite.png

A klimatikus adottságok mellett a talaj és a víz sótartalma is hozzájárult a mintegy 20 ezer éves tó és környezete biológiai sokféleségéhez. A tó nagyon sekély, vízmélysége átlagosan 50–60 cm, s a legmélyebb helyeken sem több 180 cm-nél. Emiatt a vízszint nagymértékben ingadozik, a tónak állandó partvonala nincsen, kiterjedése folyamatosan változik. Mintegy száz évenként kiszárad, de megtörtént az is, hogy Balaton méretűre duzzadt. A tó sajátossága, hogy nagy területen fedi nádas, mely a vízfelületet öblökre, kisebb tavakra tagolja.

A világörökség Ausztria és Magyarország közös határán fekszik, területének kétharmada az osztrák oldalon található. A terület magyarországi szakasza 1977-ben lett tájvédelmi körzet, s 1979-ben nyilvánították bioszféra rezervátummá. 1993-ban a tó osztrák oldalán megalapították a Neusiedler See-Seewinkel Nemzeti Parkot, a határon átnyúló nemzeti parkot pedig 1994-ben nyitották meg. A Fertő tavat és az övezetébe tartozó településeket 2001-ben vette fel az UNESCO a világörökségi helyszínek közé.

A térség mintegy nyolcezer éve lakott hely. A területet kelták, majd rómaiak is lakták. A középkorban városok és falvak hálózata alakult ki, mint például az ausztriai területen található Rust és a magyar oldalon fekvő Balf, Fertőrákos. A XVIII. században épültek híres kastélyai, a fertői és a nagycenki is. A térség különleges helyszíne a Fertőrákosi kőfejtő, amely egyedülálló geológiai, őslénytani, botanikai és kultúrtörténeti érték.

A Fertő tó környezete számos módon befolyásolja az itt élő emberek életét. A halászat, a nádgazdálkodás, a kézműipar, a kertészkedés, a szőlészet és borászat a mai napig megélhetést biztosít. A lakosság és a természet közötti harmónia az építészeti környezetben is megfigyelhető, melynek ékes példái a hosszú udvarközök, utcaközök, az egymáshoz szorosan simuló balusztrádós mellvédek, teraszok.

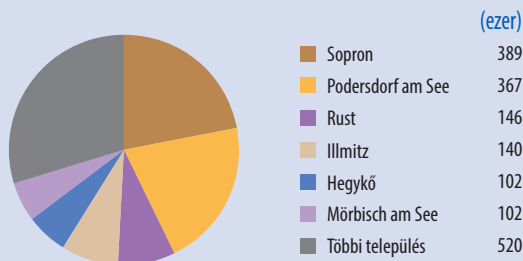
A világörökség területe 747 km², s összesen 30 települést ölel fel. A települések közül 20 az ausztriai, 10 a magyarországi oldalon fekszik. A térség népessége összesen 119 ezer fő, melynek több mint hattizede a magyar oldalon él (ezt Sopron város mintegy 60 ezer fős népessége erősen befolyásolja).

A Fertő tó környezete évtizedek óta változatos turisztikai kínálatot nyújt az ide látogatók számára. Kezdetben egynapos látogatások jellemezték a térséget, az 1960-as évektől azonban folyamatosan bővült a szálláshelyek kapacitása. A térség természeti környezete, építészeti öröksége (Esterházy-kastély, Széchenyi kastély), kulturális programkínálata (Mörbischben a Fertő tavi Ünnepi Játékok, Fertőrákoson a Barlangszínház) és fürdői (Frauenkirchenben és Hegykőn termálfürdő, Sopron-Balfon gyógyfürdő) számos látogatót vonzanak a világörökség területére. A turizmus a határ két oldalán a természeti adottságok különbségeiből adódóan is jelentősen eltér. 2013-ban a térségben található kereskedelmi és magán szálláshelyeket közel 600 ezren keresték fel, s közel 1,8 millió vendégéjszakát tölthettek el. A forgalom döntő része az osztrák oldalon realizálódik, a magyarországi szálláshelyek részesedése 30%-os volt. A kultúrtáj településein lefoglalt éjszakák száma a Burgenland és a Győr-Moson-Sopron megye együttes forgalmának több mint négytizedét tette ki. A világörökség területén 6 településen tölthettek több mint 100 ezer éjszakát a vendégek: a magyar oldalon Sopronban és Hegykőn, a határ osztrák oldalán pedig Podersdorf am See, Rust, Illmitz és Mörbisch am See helységeiben.

2. tábla A kereskedelmi és egyéb szálláshelyek látogatottsága, 2013

	(ezer)	
Terület	Vendég	Vendégéjszaka
Fertő kultúrtáj összesen	598	1 766
Ebből:		
magyarországi terület	196	522
ausztriai terület	402	1 244

7. ábra A vendégéjszakák számának megoszlása a Fertő kultúrtáj területén, 2013*

* Kereskedelmi és egyéb szálláshelyek együtt.

Fertőd város idegenforgalmában az Esterházy kastély meghatározó szerepet tölt be. A barokk kastély fénykora a XVIII. század második felében Esterházy Miklós herceg nevéhez fűződik, aki egykori süttöri vadászkastélyát az akkori Európa kulturális és művészeti életének fellegvárává emelte. Ehhez hozzájárult az is, hogy Joseph Haydn osztrák zeneszerző 1766 és 1790 között itt élt és alkotott. A „magyar Versailles”-ként emlegetett kastély fénykora a herceg haláláig, 1790-ig tartott. Ezt követően a család ritkán használta e birtokát. A második világháború után az épületegyüttes falai között mezőgazdasági kutatóintézet működött, helyiségeit irodának, raktárnak és géptároló színek használták. Az 1950-es évek második felében felújítás kezdődött, s 1959-ben múzeum nyílt a kastélyban. A műemlék értékének megőrzésében, helyreállításában az ezredfordulót követően

5. kép A Fertődi Esterházy-kastély

Fényképezte:
Batár Zsolt, Eszterháza Központ

jelentős előrelépés történt, s 2007-től kezdődően már európai uniós források felhasználásával is folyik. Az elnyert támogatások értéke meghaladta az 5 milliárd forintot. A műemlék együttes Fertőd legnagyobb turisztikai célpontja, melyet évente több százezer turista keres fel.

6. kép A Fertőrákosi kőfejtő

Forrás: www.wikipedia.org
Fényképezte: Pintye Dávid

A Fertő tó délnyugati partján, Fertőrákoson található a Püspöki Kőfejtőként is emlegetett egykori mészkőbánya. Itt bányásztak mészkövet a rómaiak Scarbantia (a mai Sopron) falainak építéséhez, de felhasználták később az osztrák főváros palotáihoz is. Az évszázadokig tartó bányászat 1948-ban megszűnt, mely után a felszín alatt hatalmas termek labirintusa maradt vissza. Felmerült, hogy a csarnokok színházteremként is hasznosíthatók. A Barlangszínházban 1970-ben tartották az első előadást, melyet azóta is számos követett. A Kőfejtő ma turisztikai látványosság, s kulturális események színhelye. Nyaranta koncerteket, színházi és operaelőadásokat, valamint fesztiválokat rendeznek itt.

Források:

Világörökség oldal: www.vilagorokseg.hu

A Pannonhalmi Bencés Főapátság honlapja: www.bences.hu

Kulturlandschaft Neusiedler See – Fertő Kultúrtáj: Burgenlandi Tartományi Hivatal Statisztikai Részlege és KSH Győri Igazgatósága, 2010

Burgenlandi Tartományi Hivatal Statisztikai Részlege által kiadott Jahrbuch 2012

A Burgenlandi Tartományi Hivatal Statisztikai Részlegének honlapja: www.burgenland.at/land-politik-verwaltung/land/statistik-burgenland/

Az Eszterházy-kastély honlapja: www.eszterhaza.hu

A Fertőrákosi Kőfejtő honlapja: www.kofejto.hu/

© Központi Statisztikai Hivatal, 2014
ISSN 2064-8529

Felelős kiadó:
Dr. Vukovich Gabriella elnök

Készült a Tájékoztatási főosztályon,
a Győri főosztály közreműködésével

Főosztályvezetők:
Freid Mónika, Nyitrai József

Felelős szerkesztő:
Kása Katalin

Szerzők:
Fancsali József, Kása Katalin, Kramarics Tiborné, László Dóra
Nagyné Takács Tünde, Németh Hajnalka, Novák Zoltán,
Szekeres Jánosné, Vass Anikó

Technikai előkészítés:
Némethné Csehi Tünde

Kiadványterv:
Gyulai Katalin

Kézirat lezárva: 2014. szeptember

Internet: <http://www.ksh.hu>

Borítóterv: Lounge Kft.

Nyomdai kivitelezés: Xerox Magyarország Kft. – 2014.084